

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Vår ref.: 510646/2023 - 2023/37968

Deres ref.: 20203009
Dato: 11.08.2023

Uttalelse - Brekke Mølle kraftverk - Indre Østfold

Valstrand Energi As har søkt om å bygge Brekke mølle kraftverk. Søknad med vedlegg er lagt på høring med frist 18. august. Viken fylkeskommune har fått utsatt høringsfrist til 31. august.

Hva søkes det om?

Minikraftverket søkes plassert i Hobølelva ved Brekke Mølle, som ikke er i drift. Eksisterende dam skal benyttes. Inntaket skal fornyes med varegrind. Det skal bygges ny rørgate fra nytt inntak til møllebygningen, hvor kraftverket skal etableres. 90 m av elvestrekningen vil bli fraført vann. Maksimal slukevne er på 3m³/s, noe som utgjør 100% av middelvanntilføringen, og det er planlagt minstevannsføring på 230l/s. Hobølelva er vernet etter Verneplan for vassdrag.

Fylkeskommunen skal bidra til og sørge for at nasjonale og regionale føringer blir fulgt opp. Viken fylkeskommune gir uttalelse som regional planmyndighet, forvalter av fylkesvei, fagmyndighet for kulturminnevern og prosessmyndighet etter vannforskriften. FNs bærekraftsmål skal være en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Vi ber om at det blir vurdert hvordan samspillseffektene i størst mulig grad kan ivaretas i denne saken. Vi viser til KS sin hjemmeside for mer informasjon: [samspeleffektar-i-lokal-klima-og-miljopolitikk/](https://www.kommunene.no/samspeleffektar-i-lokal-klima-og-miljopolitikk/)

Viken fylkeskommune har følgende innspill i denne saken:

Nyere tids kulturminner og landskap

Ved Brekke mølle har det vært drift av mølle kontinuerlig siden 1700-tallet, og kanskje helt siden 1500-tallet. Det er derfor et prioritert kulturminne i tidligere Hobøl kommunes kulturminneplan. Mølle- og sagbruksdrift har vært noen av Østfolds viktigste og mest dominerende næringer, og Brekke Mølle kan derfor regnes som del av en regionalt viktig kulturhistorie.

Fylkeskommunen ser positivt på at anlegget tas i bruk igjen, siden det er et godt eksempel på vern av et kulturminne gjennom bruk.

PLAN Avdeling for kommunale planer

Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

Vi vil imidlertid be om å få saken bedre opplyst når det gjelder mere eksakt hvilke forandringer av bygningens interiør som skal utføres i forbindelse med tiltaket.

Siden stedet har en lang historie av mølledrift ber vi om at det vises forsiktighet med hensyn til omgivelsene i forbindelse med arbeidene. Det kan finnes ukjente rester av tidligere møllevirksomhet i nærområdet som det er viktig å verne.

Arkeologi

Det er ikke kjent automatisk fredete kulturminner som har behov for særlig vern i planområdet. Vi ber om at følgende tekst blir tatt inn i reguleringsplanens fellesbestemmelser:

Dersom det under anleggsarbeider treffes på automatisk fredete kulturminner, eksempelvis i form av helleristninger, brent leire, keramikk, flint, groper med trekull og/eller brent stein etc., skal arbeidet øyeblikkelig stanses og Viken fylkeskommune varsles, jf. Lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, (Kulturminneloven) § 8.

Vannmiljø

Regional plan for vannforvaltning i Innlandet og Viken vannregion 2022-2027, med tilhørende planretningslinjer, legger føringer for forvaltningen av vannet vårt. Vannet er delt inn i vannforekomster med konkrete miljømål fastsatt i vannforvaltningsplanen, i tråd med Vannforskriftens §§ 4-7. Den berørte elvestrekningen er en del av vannforekomsten Hobølelva fra og med Tomter (003-39-R). Økologisk tilstand er moderat og kjemisk tilstand er dårlig. Målet er god økologisk og kjemisk tilstand. I oversendte søknad opplyser søker at tiltaket vil kunne påvirke økologien lokalt for den berørte elvestrekningen (90 m). Vi forutsetter at det gjøres en vurdering av om tiltaket vil kunne påvirke måla som er satt for vannforekomsten. Dersom tiltaket vil kunne påvirke måloppnåelsen må det gjøres en egen vurdering etter vannforskriftens § 12 om ny aktivitet eller nye inngrep. I og med at Hobølelva er vernet etter verneplan for vassdrag, mener fylkeskommunen at tiltak som kan hindre måloppnåelsen bør unngås. Ved valg av avbøtende tiltak, som mengde minste vannføring og valg av varegrind, inntak og utløp, bør økologi, med spesiell vekt på fisk og elvemusling, tillegges stor vekt.

Fremmede arter

Fylkeskommunen forutsetter at tiltaksgjennomføring/anleggsarbeid og håndtering av masser gjennomføres på en slik måte at ytterligere spredning av kjempespringfrø og eventuelle andre fremme arter unngås.

Samferdsel

Slik vi oppfatter søknaden skal eksisterende anlegg i størst mulig grad benyttes. Dvs. at det er tale om reetablering av et eldre anlegg. Kraftverket ligger tett på fylkesvei 120 (Hobølveien).

For fylkeskommunen som veieier er det viktig at anlegget ikke medfører skade på veien eller tilhørende anlegg. Eksempelvis at vannstanden i demningen økes til et nivå som gjør at vannet kraver ut veifyllinger eller liggende.

Vi forutsetter videre at eksisterende avkjørsel skal benyttes. Dersom det er behov for arbeide tett opp mot fylkesveien minner vi om kravene arbeidsvarsling.

Vi har ikke flere innspill i denne saken, og ber om å få kopi av endelig vedtak.

Vennlig hilsen

Kari Elisabeth Ottestad

Seniorrådgiver

Kopi til:

INDRE ØSTFOLD KOMMUNE

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Medsaksbehandlere:

Samferdsel: Daniel Holm

Kulturarv, nyere tids kulturminner: Adam Lindhagen

Kulturarv, arkeologi: Per Eriks Gjesvold

Miljø: Tonje Rundbråten